प्रश्न 1. वचनानुसारं रिक्तस्थानानि पूरयत–

(वचन के अनुसार रिक्तस्थान की पूर्ति कीजिए–)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
यथा–	वनम्	वने	वनानि
	.....	जले	.....
	बिम्बम्	.....	.....
	.....	.....	पवनान्
	.....	जनौ	.....

उत्तरम्–	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
	जलम्	जले	**जलानि**
	बिम्बम्	**बिम्बे**	**बिम्बानि**
	पवनम्	**पवनौ**	पवनान्
	जनम्	जनौ	**जनान्**

प्रश्न 2. कोष्ठकेषु प्रदत्तशब्देषु उपयुक्तविभक्तिं योजयित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत–

(कोष्ठकों में दिए गए शब्दों में उचित विभक्ति जोड़कर रिक्तस्थानों की पूर्ति कीजिए–)

यथा–अहं रोटिकां खादामि। (रोटिका)

(क) त्वं ..... पिबसि। (जल)
(ख) छात्रः ..... पश्यति। (दूरदर्शन)
(ग) वृक्षाः ..... पिबन्ति। (पवन)
(घ) ताः ..... लिखन्ति। (कथा)
(ङ) आवाम् ..... गच्छावः। (जन्तुशाला)

उत्तरम्– (क) त्वं जलं पिबसि। (ख) छात्रः दूरदर्शनं पश्यति।
(ग) वृक्षाः पवनं पिबन्ति। (घ) ताः कथां लिखन्ति।
(ङ) आवां जन्तुशालां गच्छावः।

प्रश्न 3. अधोलिखितेषु वाक्येषु कर्तृपदानि चिनुत–

(अधोलिखित वाक्यों में कर्तृपदों का चयन कीजिए–)

(क) वृक्षाः नभः शिरस्सु वहन्ति।
(ख) विहगाः वृक्षेषु कूजन्ति।
(ग) पयोदर्पणे वृक्षाः स्वप्रतिबिम्बं पश्यन्ति।
(घ) कृषकः अन्नानि उत्पादयति।
(ङ) सरोवरे मत्स्याः सन्ति।

उत्तरम्– (क) वृक्षाः। (ख) विहगाः।
(ग) वृक्षाः। (घ) कृषकः।
(ङ) मत्स्याः।

प्रश्न 4. प्रश्नानामुत्तराणि एकपदेन लिखत–

(प्रश्नों के उत्तर एक पद में लिखिए–)

(क) वृक्षाः कैः पातालं स्पृशन्ति?
(ख) वृक्षाः किं रचयन्ति?
(ग) विहगाः कुत्र आसीनाः?
(घ) कौतुकेन वृक्षाः किं पश्यन्ति?

उत्तराणि–(क) पादैः। (ख) वनं।
(ग) शाखासु। (घ) स्वप्रतिबिम्बम्।

प्रश्न 5. समुचितैः पदैः रिक्तस्थानानि पूरयत–

(समुचित पदों के द्वारा रिक्तस्थानों की पूर्ति कीजिए–)

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	गजः	गजौ	गजाः
	अश्वः	.....	.....
द्वितीया	सूर्यम्	सूर्यौ	सूर्यान्
	.....	.....	चन्द्रान्
तृतीया	विडालेन	विडालाभ्याम्	विडालैः
	.....	मण्डूकाभ्याम्	.....
चतुर्थी	सर्पाय	.....	सर्पेभ्यः
	.....	वानराभ्याम्	.....
पञ्चमी	मोदकात्	.....	.....
	.....	.....	वृक्षेभ्यः
षष्ठी	जनस्य	जनयोः	जनानाम्
	.....	.....	शुकानाम्

सप्तमी	शिक्षके	.....	शिक्षकेषु
.....	.....	मयूरयोः	.....
सम्बोधनम्	हे बालक!	हे बालकौ!	हे बालकाः!
	हे नर्तक!	.....	.....
उत्तरम्–**विभक्तिः**	**एकवचनम्**	**द्विवचनम्**	**बहुवचनम्**
प्रथमा	गजः	गजौ	गजाः
	अश्वः	**अश्वौ**	**अश्वाः**
द्वितीया	सूर्यम्	सूर्यौ	सूर्यान्
	चन्द्रम्	**चन्द्रौ**	चन्द्रान्
तृतीया	विडालेन	विडालाभ्याम्	विडालैः
	मण्डूकेन	मण्डूकाभ्याम्	**मण्डूकैः**
चतुर्थी	सर्पाय	**सर्पाभ्याम्**	सर्पेभ्यः
	वानराय	वानराभ्याम्	**वानरेभ्यः**
पञ्चमी	मोदकात्	**मोदकाभ्याम्**	**मोदकेभ्यः**
	वृक्षात्	**वृक्षाभ्याम्**	वृक्षेभ्यः
षष्ठी	जनस्य	जनयोः	जनानाम्
	शुकस्य	**शुकयोः**	शुकानाम्
सप्तमी	शिक्षके	**शिक्षकयोः**	शिक्षकेषु
	मयूरे	मयूरयोः	**मयूरेषु**
सम्बोधनम्	हे बालक!	हे बालकौ!	हे बालकाः!
	हे नर्तक!	**हे नर्तकौ!**	**हे नर्तकाः।**

प्रश्न 6. भिन्नप्रकृतिकं पदं चिनुत–

(भिन्न प्रकृति वाले पद को चुनिए–)

(क) गङ्गा, लता, यमुना, नर्मदा।

(ख) उद्यानम्, कुसुमम्, फलम्, चित्रम्।

(ग) लेखनी, तूलिका, चटका, पाठशाला।

(घ) आम्रम्, कदलीफलम्, मोदकम्, नारङ्गम्।

उत्तरम्–(क) लता।

(ख) चित्रम्।

(ग) चटका।

(घ) मोदकम्।